

УКРАЇНА
ВИЖНИЦЬКА РАЙОННА РАДА
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
ТРИДЦЯТЬ ШОСТА СЕСІЯ VII СКЛИКАННЯ
Р І Ш Е Н Н Я №53-36/20

18 червня 2020 року

м. Вижниця

Про розгляд звернень Асоціації органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку

Керуючись ч. 2. ст. 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», розглянувши звернення Асоціації органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку», враховуючи рекомендації постійної комісії районної ради з питань бюджету, фінансів і соціально-економічного розвитку, районна рада

ВИРІШИЛА:

1. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо фінансування Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 роки (додається).

2. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо врахування доплати за роботу працівникам медичних закладів в гірських населених пунктах (додається).

3. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо державної підтримки розвитку вівчарства (додається).

4. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо забезпечення виплати заробітної плати працівникам районних державних адміністрацій (додається).

5. Прийняти звернення до Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України щодо ініціативи макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для регіону Карпат (додається).

6. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо оподаткування ПДВ операцій у рамках проектів міжнародної технічної допомоги (додається).

7. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги (додається).

8. Прийняти звернення до Кабінету Міністрів України щодо Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021 – 2027 роки (додається).

9. Це рішення з текстом звернень направити відповідним адресатам.

10. Організацію виконання рішення покласти на керуючого справами районної ради Георгія ІВОНЯКА.

11. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника голови районної ради Сергія ВІРСТУ.

Голова районної ради

Михайло АНДРІЮК

ЗВЕРНЕННЯ

до Кабінету Міністрів України щодо фінансування Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020-2022 роки

Територія Українських Карпат, маючи величезний потенціал природної й історико-культурної спадщини та низку спільних викликів у сфері безпеки, доступності, екології, потребує залучення спільних фінансових інструментів для подолання загроз і розвитку регіону. На регіональному рівні сьогодні уже є успішні практики об'єднання зусиль і акумулювання фінансових ресурсів для розвитку гірських територій: ініційована обласними радами та Асоціацією “Єврорегіон Карпати – Україна” Програма підтримки ініціатив місцевих карпатських громад, що спільно фінансується з місцевих бюджетів Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Чернівецької областей; проєкт “Карпатська мережа регіонального розвитку” в межах секторальної бюджетної підтримки Європейського Союзу.

Ключовим аспектом продовження політики підтримки розвитку українських Карпат є створення окремого механізму фінансування проєктів розвитку гірських територій на державному рівні, і, безперечно, позитивним зрушенням в цьому напрямку стало затвердження Кабінетом Міністрів України Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 - 2022 роки відповідно до Постанови КМУ від 20 жовтня 2019 р. № 880.

Однак, у Законі України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” від 14.11.2019 р. відсутня стаття, яка б передбачала фінансування реалізації Державної програми розвитку регіону українських Карпат. Президентом України Володимиром Зеленським вже неодноразово надавалися доручення Кабінету Міністрів України щодо передбачення у Державному бюджеті на 2020 рік коштів на розвиток гірських територій українських Карпат. Однак, всупереч Указам Президента України № 543/2019 “Про розвиток регіону українських Карпат” від 22.07.2019 р. і № 713/2019 “Про невідкладні заходи щодо забезпечення економічного зростання, стимулювання розвитку регіонів та запобігання корупції” від 20.09.2019 р. Кабінетом Міністрів України було грубо проігноровано вимогу передбачити фінансові ресурси для розвитку гірських територій.

Ситуація, що склалася, фактично свідчить про те, що у 2020 році прийнята програма функціонує лише номінально, адже не підтверджена жодним фінансовим ресурсом, а отже існує ризик того, що замість очікуваних реальних розвиткових проєктів гірські території отримують лише обіцянки.

Ключовими кроками, які сьогодні потрібно впровадити для ефективної реалізації Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки є:

- 1) пошук фінансового ресурсу для наповнення Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки;
- 2) зміна принципів побудови, затвердженої урядом Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки, з урахуванням практики функціонування програм, які фінансуються Європейським Союзом (регіональних операційних програм і програм добросусідства на зовнішніх кордонах ЄС (транснаціональні і транскордонні програми)) і збільшення терміну дії програми.

З огляду на викладене та задля пришвидшення економічного і соціального розвитку гірських територій українських Карпат, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо:

1. З'ясувати **причини невиконання** Кабінетом Міністрів України вимог, викладених в Указах Президента України № 543/2019 від 22.07.2019 р. і № 713/2019 від 20.09.2019 р., в частині передбачення коштів на розвиток гірських територій українських Карпат у Державному бюджеті на 2020 рік.
2. Ініціювати як невідкладний (або доручити Кабінету Міністрів України) та

внести відповідно до ст. 93 Конституції України законопроект “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”, у якому передбачено **фінансування з Державного бюджету України у 2020 році Державної програми розвитку регіону українських Карпат** у розмірі від 1 до 2 млрд. грн.

3. Ініціювати перегляд, затвердженої урядом Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки, передбачивши внесення таких змін:

3.1. Передбачити **проектний підхід до впровадження програми** з такими видами проектів:

а) **великі інфраструктурні проекти** зі здійсненням відбору проектів без конкурсної процедури. Пріоритетний напрям: “Розвиток дорожньої інфраструктури”. Включити до плану заходів з реалізації Державної програми розвитку регіону українських Карпат на 2020 – 2022 роки фінансування дорожньої інфраструктури на виконання Меморандуму про реалізацію проекту “Мале Карпатське коло” між Львівською обласною радою, Львівською обласною державною адміністрацією, Івано-Франківською обласною радою, Івано-Франківською обласною державною адміністрацією, Закарпатською обласною радою, Закарпатською обласною державною адміністрацією, Чернівецькою обласною радою, Чернівецькою обласною державною адміністрацією від 09.12.2019 р.;

б) **середні проекти** зі здійсненням відбору проектів на конкурсних засадах та фінансуванням до 15 млн грн на умовах 10 % співфінансування. Пріоритети: 1) “Доступність”; 2) “Безпека”; 3) “Культурна спадщина”; 4) “Збереження довкілля”; 5) “Підтримка розвитку підприємницької діяльності”;

в) **малі проекти** зі здійсненням відбору проектів на конкурсних засадах та фінансуванням до 1 млн грн на умовах 10 % співфінансування. Пріоритети: 1) “Доступність”; 2) “Безпека”; 3) “Культурна спадщина”; 4) “Збереження довкілля”; 5) “Підтримка розвитку підприємницької діяльності”;

3.2. Передбачити механізм **адміністрування програми** через прозорий відбір **найбільш спроможної громадської інституції**, яка працює у цій сфері, та делегування їй відповідних прав з урахуванням кращих європейських практик адміністрування програм за межами органів виконавчої влади для середніх і малих проектів;

3.3. Збільшити **термін дії програми** до щонайменше **п’яти років**, при цьому збільшити **період реалізації проектів** до щонайменше **двох або трьох бюджетних років**.

3.4. Звернутися до профільних органів Європейського Союзу з пілотною ініціативою фінансової підтримки програми розвитку регіону українських Карпат з фондів ЄС у фінансовій перспективі 2021-2027 (у контексті виконання глави 27 Угоди про Асоціацію України з ЄС у сфері регіонального розвитку).

ЗВЕРНЕННЯ

до Кабінету Міністрів України щодо врахування доплати за роботу працівникам медичних закладів в гірських населених пунктах

З 1 квітня 2020 року комунальні некомерційні підприємства всіх рівнів медичної допомоги перейшли на нову систему фінансування через Національну службу здоров'я України. Зокрема Нацслужба здоров'я закуповує у лікарень медичні послуги і за них платитиме гроші згідно з затвердженими тарифами, тобто скільки лікарня заробить, стільки й отримає. Заробітна плата лікарів тієї чи іншої лікарні залежатиме від того, скільки і яких медичних послуг вони нададуть пацієнтам.

За даними Національної служби здоров'я України сума угоди про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій не включає суму доплати за роботу в гірських населених пунктах, що передбачена Законом України "Про статус гірських населених пунктів в Україні" та п.1 Постанови Кабінету Міністрів України "Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах" від 11 серпня 1995 року № 648. Адже, згідно вказаних нормативно-правових актів тарифні ставки й посадові оклади працівників, що працюють у гірських населених пунктах підвищуються на 25 відсотків.

Таке недофінансування Національною Службою Здоров'я України медичних установ, що знаходяться в населених пунктах, які мають статус гірських територій, призведе до зниження якості надання медичної допомоги на вторинному рівні для населення гірських районів, що вплине на зменшення конкурентоздатності медичних підприємств, а згодом може призвести до їх банкрутства.

З огляду на викладене, з метою підвищення конкурентоздатності медичних підприємств гірських територій, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування "Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку", закликаємо внести пропозиції щодо застосування коригувального коефіцієнту для комунальних некомерційних підприємств всіх рівнів медичної допомоги за роботу у гірській місцевості – 1,25 % до базової ставки на пролікований випадок.

ЗВЕРНЕННЯ

до Кабінету Міністрів України щодо державної підтримки розвитку вівчарства

За останні 25 років поголів'я овець, як в Україні загалом, так і в Карпатських областях зокрема, відчутно зменшилося. Якщо в попередні роки основне поголів'я овець утримувалось у колективних та фермерських господарствах, то тепер воно зосереджене в основному у особистих селянських господарствах.

На сьогоднішній день значна частина мешканців гірських населених пунктів живлять за рахунок ведення індивідуального сільського господарства, основним напрямом якого є тваринництво. Сільськогосподарська продукція, вироблена у високогір'ї Карпатського району, є екологічно чистою, оскільки тут практикується органічне землеробство і тваринництво, розвиток „зеленої” економіки, не застосовуються промислові засоби захисту рослин і обробки ґрунту.

Започаткування проекту ЄС щодо підтримки розвитку системи географічних зазначень в Україні має велику перспективу у нарощенні продукції вівчарства під маркуванням ГЗ “Туцільська овеча бриндзя”, що дозволить виробникам отримати кращу ціну за свій особливий продукт, сприятиме розвитку гастротуризму, забезпечить розвиток не лише галузі вівчарства, а і економіки гірських територій в цілому.

Слід зазначити, що виплата дотацій юридичним та фізичним особам з обласних бюджетів в попередні роки дала змогу призупинити спад поголів'я овець, а в окремих віддалених гірських населених пунктах – і значно їх наростити.

Враховуючи катастрофічну ситуацію, яка склалася в галузі тваринництва, зокрема вівчарства в Україні, на думку фахівців, виробників продукції вівчарства, необхідно ухвалити закон, який би сприяв розвитку цієї важливої для гірських територій галузі. Підтримка з боку держави, створення належних умов для розвитку вівчарства стануть поштовхом для розвитку цього традиційного виду господарювання та економічним порятунком депресивних гірських районів.

Враховуючи зазначене та на виконання ст. 3 Закону України “Про статус гірських населених пунктів в Україні”, ст. 15 Закону України “Про державну підтримку сільського господарства України”, регіональних стратегій розвитку Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської, Чернівецької областей, з метою сприяння соціально-економічному розвитку населених пунктів, забезпечення зростання доходів населення від провадження господарської діяльності в аграрній галузі, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо сприяти у наданні першочергової підтримки фермерським та особистим селянським господарствам Карпатського регіону за такими напрямками:

- надання державної тваринницької дотації сільськогосподарським товаровиробникам - юридичним особам, що утримують не менш ніж 50 голів вівцематок, з розрахунку до 500 грн за кожну наявну на початок поточного року вівцематку, від якої одержано приплід у поточному році (за станом на 1 липня) та до 600 грн, за кожну наявну племінну вівцематку, від якої одержано приплід у поточному році (за станом на 1 липня);

- надання державної тваринницької дотації сільськогосподарським товаровиробникам - юридичним особам, що утримують не менш ніж 50 голів вівцематок, з розрахунку до 500 грн за кожну прирощену (придбану) протягом попереднього року вівцематку, до 600 грн за кожну прирощену (придбану) протягом попереднього року племінну / вівцематку;

- надання державної тваринницької дотації за часткове відшкодування вартості закуплених баранів-плідників сільськогосподарським товаровиробникам - юридичним особам, що утримують не менш ніж 50 голів вівцематок, у розмірі до 70 відсотків вартості, але не більш ніж 5,0 тис. грн за голову;

- надання державної тваринницької дотації для створення пунктів механічного доїння, охолодження та первинної переробки молока, включаючи міні-лабораторії контролю якості молока;

- надання державної тваринницької дотації господарствам населення за отримання однієї голови вівцематок основного стада при умові утримання в господарстві

10 і більше голів;

- залучення капітальних інвестицій у галузь тваринництва шляхом запровадження державних програм окремо для гірських територій, співфінансування (відшкодування) будівництва тваринницьких об'єктів та об'єктів інфраструктури на селі, гірських полонинах;

- впровадження енергоощадних технологій глибокої переробки сільськогосподарської продукції у харчовій та переробній промисловості;

- створення сприятливих умов для діяльності та модернізації особистих селянських господарств і фізичних осіб, які виробляють товарну сільськогосподарську продукцію;

- надання фінансової підтримки малим виробникам сільськогосподарської продукції (особистим селянським господарствам і фізичним особам) з метою стимулювання їх економічної активності та розвитку малого підприємництва на селі;

- поліпшення інвестиційного клімату, сприяння залученню інвестицій міжнародних фінансових установ для реалізації проектів в агропромисловому комплексі гірських територій;

- повернення сільгоспвиробникам відшкодування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне страхування на кожного найманого сезонного працівника.

ЗВЕРНЕННЯ
до Кабінету Міністрів України щодо
забезпечення виплати заробітної плати працівникам
районних державних адміністрацій

У 2020 році Урядом продовжено впровадження ряду реформ у різних сферах діяльності для завершення процесу децентралізації повноважень. Перед працівниками органів виконавчої влади поставлено низку додаткових завдань щодо забезпечення ефективної реалізації реформ на місцевому рівні з урахуванням змін до бюджетного та податкового законодавства, підвищення самостійності місцевих бюджетів. Також щорічно збільшується кількість об'єднаних територіальних громад, які виходять на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом. Повна відповідальність за створення належних умов для розвитку економіки, господарської та соціально-культурної діяльності відповідної території покладається на місцеві органи виконавчої влади, зокрема й районної ланки.

Низький рівень заробітної плати державних службовців упродовж останніх років спричинив велику плінність кадрів. За 2019 рік в районних державних адміністраціях цей показник сягнув близько 20 відсотків.

Відповідно до Закону України „Про державну службу” запроваджено нові підходи до оплати праці державних службовців шляхом збільшення посадового окладу в структурі заробітної плати. Проте і цей заробіток не є конкурентоспроможним порівняно з оплатою праці адміністративно-управлінського персоналу в реальному секторі економіки. А для деяких категорій посад державних службовців районної ланки (спеціалістів) та працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування, розмір посадового окладу залишається меншим за мінімальний розмір заробітної плати (4 723 грн з 1 січня 2020 року).

У 2020 році видатки на оплату праці працівників органів виконавчої влади районної ланки за рахунок коштів державного бюджету залишаються на рівні 2019 року.

Незважаючи на ріст цін і тарифів на товари та послуги, впродовж останніх років вказані видатки не зростали. Такий стан бюджетного забезпечення значно ускладнює виконання функцій, покладених на районні державні адміністрації. Зокрема, не забезпечено мінімальної потреби у видатках з оновлення програмного забезпечення, підтримки функціонування технічних засобів інформаційно-аналітичної системи, придбання господарських та паливно-мастильних матеріалів тощо.

Для збалансування показників місцевих бюджетів та підвищення рівня їх фінансової забезпеченості, з метою недопущення виникнення простроченої кредиторської заборгованості із виплати заробітної плати районні ради скеровують додаткові кошти за рахунок власних ресурсів місцевих бюджетів, замість того, щоб спрямувати ці кошти на соціальний та економічний розвиток відповідних територіальних громад, зокрема: дитсадки та школи, лікарні та амбулаторії, соціальні допомоги та субсидії населенню, пільговий проїзд окремих категорій громадян, пожежну охорону та муніципальні формування з охорони громадського порядку, розвиток ЖКГ та будівництво доріг і т. п.

Виходячи з вищенаведеного, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування "Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку", закликаємо Уряд України не перекладати на місцеві бюджети видатки на оплату праці державних службовців місцевих органів виконавчої влади, а передбачити кошти для забезпечення своєчасної виплати заробітної плати працівникам районних державних адміністрацій за рахунок дотації з державного бюджету додаткові.

ЗВЕРНЕННЯ

до Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України щодо ініціативи макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для регіону Карпат

Карпатський регіон, який об'єднує 8 країн, маючи величезний потенціал природної й історико-культурної спадщини та низку спільних викликів у сфері безпеки, доступності, екології, потребує об'єднання зусиль і залучення спільних фінансових інструментів для подолання загроз і розвитку територій. Карпатські області за підтримки українського парламенту й уряду впродовж останніх років демонструють єдність та об'єднання зусиль для розвитку макрорегіону Карпат, які втілились у низку спільних ініціатив: програма підтримки ініціатив карпатських громад, що реалізується Асоціацією “Єврорегіон Карпати – Україна” і фінансується з обласних бюджетів Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької областей; спільний проект Міністерства розвитку громад та територій України та 4 областей “Карпатська мережа регіонального розвитку”; затвердження Державної програми розвитку регіону українських Карпат, що є передумовами сталих підходів до вирішення проблем Карпат.

Організації Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької областей України мають тісну співпрацю у рамках програм транскордонного співробітництва з організаціями із Республіки Польща, Угорщини, Словаччини, Румунії. Окремі системні проекти охоплюють територію трьох і більше карпатських регіонів, однак, на жаль, територія реалізації жодної з існуючих програм ЄС не охоплює усі адміністративно-територіальні одиниці Карпатського макрорегіону.

Для посилення конкурентоспроможності Карпатського регіону та створення системного інструменту розвитку територій необхідним є налагодження співпраці на міждержавному рівні. Важливим кроком у цьому напрямку є ініціатива макрорегіональної стратегії ЄС для регіону Карпат.

Представниками Уряду Республіки Польща ініційовано та розроблено проект макрорегіональної стратегії ЄС для регіону Карпат, до декларації підтримки якого у вересні 2018 року долучилася і Україна (декларацію з українського боку підписано Першим Віце-прем'єр-міністром України Степаном Кубівом в рамках Міжнародного Економічного Форуму в Криниць). Для української сторони ключовим питанням у процесі узгодження тексту документа є подання та забезпечення врахування пропозицій щодо рівноправної участі областей України в процесі впровадження Стратегії, а також винесення вказаного питання до порядку денного в рамках переговорів з представниками структур ЄС на найвищому рівні.

У 2020 році за ініціативи Міністерства фондів розвитку і регіональної політики Республіки Польща створено Карпатську виконавчу раду (Carpathian Executive Board), до складу якої увійшли представники міністерств України, Польщі, Угорщини Словаччини – підписантів Декларації. Перше засідання Карпатської виконавчої ради відбулось на Форумі “Європа Карпат” у Красічині 21 лютого 2020 року.

З метою забезпечення сталого розвитку регіону Карпат та координації зусиль на міждержавному рівні, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо:

1. Підтримати ініціативу щодо затвердження Макрорегіональної стратегії ЄС для регіону Карпат та забезпечити сприяння її просуванню з українського боку.
2. Підтримати позицію щодо відбору спільних проектів для реалізації на території

Карпатського макрорегіону та залучення для їх фінансування коштів Європейського Союзу. Ініціювати подання пропозицій спільних проектів для Карпат, виходячи з потреб і стратегічних цілей карпатських областей України (Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька) та базуючись на існуючих практиках співпраці.

3. Включити до складу Карпатської виконавчої ради представника (-ів) Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати – Україна” – інституції, що об’єднує понад 50 органів місцевого самоврядування чотирьох карпатських областей і вже понад 12 років реалізує діяльність у сфері формування політики розвитку Карпат на підставі мережевої співпраці публічного, приватного та неурядового секторів.

ЗВЕРНЕННЯ
до Кабінету Міністрів України щодо оподаткування ПДВ операцій
у рамках проєктів міжнародної технічної допомоги

Для карпатських областей, що межують із прикордонними регіонами Європейського Союзу, важливим ресурсом фінансування регіонального розвитку є програми транскордонного співробітництва і транснаціональні програми ЄС.

Процедури закупівлі та контракування, що застосовуються до зовнішніх заходів Європейського Союзу, які фінансуються з загального бюджету Європейського Союзу та Європейського Фонду Розвитку, а також визначення прийнятності/неприйнятності витрат за грантовими контрактами регулюються офіційним документом Європейської Комісії – Practical Guide on Contract Procedures for European Union External Action (PRAG). Зокрема, інформація щодо податкового режиму, що застосовується до грантових контрактів, викладена в додатку E3a1 цього документа¹. У згаданому додатку говориться про те, що всі податки, включно з ПДВ не є прийнятними витратами, за винятком тих випадків, коли бенефіціарам вдасться довести, що вони не можуть цей податок відшкодувати/повернути. Окрім того, у цьому документі описано ситуації, коли бенефіціарові немає необхідності доводити неможливість відшкодування ПДВ (розмір ПДВ рахунку до 200 євро або величина контракту до 2500 євро). Зноска 2 на стор.1 цього документа демонструє те, що ПДВ у вартості таких заходів як тренінги, розбудова спроможності, технічна допомога, підтримка впровадження політики тощо є прийнятними витратами ([1] VAT on activities such as training, capacity building, technical assistance, policy support etc. is therefore eligible).

При реалізації програм транскордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства застосовуються правила, згідно з якими є мита, непрямі податки і збори (в тому числі ПДВ) є неприйнятними витратами, за винятком випадків, коли вони не повертаються в рамках відповідного національного податкового законодавства, якщо інше не передбачено у відповідних положеннях, узгоджених з країнами-партнерами ТКС. Тобто для бенефіціарів з країн ЄС застосовується PRAG, а для українських партнерів правила Рамкової угоди між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств від 03.09.2008 (дата набрання чинності 06.01.2009).

Положеннями Рамкової угоди між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств² визначено:

п. 3.3: “Контракти, фінансовані коштом Співтовариства, не підлягають сплаті податку на додану вартість, гербового, реєстраційного або інших аналогічних зборів в Україні, незалежно від того, чи існують такі збори або повинні бути впроваджені, і незалежно від того, чи укладені ці контракти з особами з України чи інших країн”;

п. 3.4. “У тих випадках, коли контракт стосується поставки товарів, які вироблені в Україні, контракт повинен бути укладений на підставі цін, без урахування податку на додану вартість. Термін “товар” слід розуміти як будь-який продукт, послугу і/або права, які підлягають продажу).

У зазначеній Рамковій угоді не згадуються грантові контракти, які визначають суть міжнародної технічної допомоги. Порядок реалізації грантових контрактів, визначається

іншим нормативним документом, а саме постановою КМУ від 08.12.2010 № 1111 “Про затвердження Порядку підготовки та реалізації проектів у рамках транскордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства”³.

Така колізія зумовила ситуацію, коли українські бенефіціари при реалізації проектів міжнародної технічної допомоги в рамках програм транскордонного співробітництва перебувають у нерівних умовах із партнерами з країн ЄС. Відсоток їх власного фінансування збільшувався до 30%, оскільки, як правило, органи місцевого самоврядування та неурядові організації не є платниками ПДВ і не мають можливості його відшкодувати.

Згідно з пп. “б” п. 198.5 Податкового кодексу України платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання за товарами/послугами, необоротними активами, у разі якщо вони призначаються для їх використання або починають використовуватися в операціях, звільнених від оподаткування. У разі, якщо такі товари/послуги придбаваються платником податку для реалізації проекту МТД, а саме для подальшого здійснення операцій з постачання таких товарів/послуг виконавцю проекту МТД, податкові зобов'язання з ПДВ таким платником не нараховуються.

Однак, на практиці механізм відшкодування ПДВ, право на яке надає державна реєстрація проекту міжнародної технічної допомоги в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі, є не до кінця врегульованим і зрозумілим, що знеохочує потенційних постачальників товарів, робіт і послуг, ускладнює та збільшує тривалість процедури закупівель за кошти міжнародної технічної допомоги, викликає спірні питання на рівні обласних і районних органів фіскальної служби. Окрім того, за роз'ясненнями ДФС⁴ постачання товарів, робіт та послуг, які оплачують за рахунок коштів місцевого бюджету зі сторони України, оподатковують ПДВ у загальностановленому порядку за ставкою 20%.

Усе вищеперелічене ставить українських бенефіціарів в неконкурентні умови з європейськими, тому з огляду на викладене, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо ініціювати внесення змін до угод між Україною і Європейським Союзом з метою реалізації проектів міжнародної технічної допомоги Україною і країнами ЄС на паритетних засадах.

ЗВЕРНЕННЯ
до Кабінету Міністрів України
щодо співфінансування проєктів міжнародної технічної допомоги

Для прикордонних областей України одним з вкрай важливих інструментів розвитку територій є кошти Програм прикордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства. В рамках фінансової перспективи 2014-2020 програм Польща – Білорусь – Україна, Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна, Румунія – Україна та “Басейн Чорного моря”, залучено понад 60 мільйонів євро на реалізацію транскордонних проєктів у 2018-2020 роках (станом на сьогодні здійснено відбір та розпочато реалізацію проєктів у рамках Програм транскордонного співробітництва Польща – Білорусь – Україна, Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна, Румунія – Україна, “Басейн Чорного моря”, Дунайської транснаціональної програми).

Участь у проєктах міжнародної технічної допомоги окрім очевидних вигод, пов’язана з низкою ризиків та труднощів, з якими стикаються органи місцевого самоврядування, урядові й неурядові організації України. Розмір власного внеску для заявників становить 10% від бюджету проєкту. Однак слід зазначити, що відповідно до процедур та порядку фінансування проєктів у рамках програм прикордонного співробітництва, окрім власного внеску передбачається фінансування 15% від розміру гранту, які буде повернено заявникам після затвердження звітів щодо реалізації проєктів (орієнтовно 2020-2022 роки).

Станом на сьогодні у місцевих бюджетах громад (обласному, районних, міських) частково передбачені кошти на співфінансування проєктів. Однак, з огляду на значну потребу в коштах та обмеженість ресурсів місцевих бюджетів, існує необхідність державної підтримки реалізації проєктів транскордонного співробітництва.

Органи місцевого самоврядування карпатських областей вже двічі зверталися з вищезгаданим питанням до уряду України. Народними депутатами України було ініційовано передбачення у Державному бюджеті України на 2018 рік коштів Міністерству економічного розвитку і торгівлі України на виконання окремої бюджетної програми (фінансування реалізації проєктів прикордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства на 2014-2020 роки з державного бюджету на умовах їх повернення), однак коштів не передбачено.

У Державному бюджеті на 2019 рік для Міністерства розвитку громад та територій України було передбачено 10 млн грн на фінансування статті видатків “Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів транскордонного співробітництва”. Попри те, що ця сума складає лише невеликий відсоток від загальної потреби у співфінансуванні, своєчасне одержання і освоєння дало б змогу реалізувати низку заходів транскордонних проєктів. Міністерством розвитку громад і територій України фінансування у рамках субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам було перераховано лише у грудні, що значно ускладнило процес використання цих коштів розпорядниками нижчого рівня, однак попри це 9,56 млн (95,6 % від загального обсягу) було профінансовано.

Несвоєчасне використання коштів субвенції у 2019 році стало причиною відхилення пропозиції щодо передбачення у Законі України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” бюджетної програми “Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів транскордонного співробітництва” для Міністерства розвитку громад та територій України.

З огляду на важливість для громад Карпатського регіону державної підтримки співфінансування проектів транскордонного співробітництва у 2020-2021 рр. та враховуючи той факт, що сповільнення використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва у 2019 році було обумовлене виключно відсутністю затвердженого механізму фінансування на рівні центральних органів виконавчої влади, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо:

1. Включити до Закону України “Про державний бюджет України на 2021 рік” бюджетну програму “Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва” з фінансуванням у розмірі 300 млн гривень.

2. Доручити Міністерству розвитку громад та територій України вжити заходів щодо належного використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва у 2021 році. Розробити прозорий механізм відбору проектів, яким буде надано субвенцію, шляхом внесення змін до умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів транскордонного співробітництва, доступний для усіх проектів, що зареєстровані відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України “Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги”.

3. Доручити Міністерству фінансів України розробити механізм забезпечення фінансування на поворотній основі фінального (балансового) платежу проектів міжнародної технічної допомоги в рамках виконання програм транскордонного співробітництва Європейського Союзу відповідно до умов міжнародних договорів України.

ЗВЕРНЕННЯ

до Кабінету Міністрів України щодо Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021 – 2027 роки

Транскордонне співробітництво є важливим інструментом налагодження ефективної взаємодії та вирішення спільних завдань розвитку територій Карпатського регіону. Органи місцевого самоврядування карпатських областей мають значний досвід підготовки і реалізації спільних проектів у рамках програм транскордонного співробітництва, формування добросусідських відносин з громад прикордонних територій Польщі, Румунії, Угорщини, Словаччини.

Державна програма транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки виявилась неефективним інструментом формування добросусідських відносин та поглиблення взаємодії суб'єктів прикордонних територій, зокрема через відсутність дієвого механізму співфінансування проектів транскордонного співробітництва, обмеження сфери дії програми переліком проектів, що втратив свою актуальність.

Триває розробка Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки, однак органи місцевого самоврядування не залучені до процесу подання пропозицій до програми і плану заходів з її реалізації.

З огляду на викладене та з метою розвитку транскордонного співробітництва та формування ефективного механізму його підтримки на державному рівні, ми, члени Асоціації органів місцевого самоврядування “Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку”, закликаємо:

1. Залучити до процесу обговорення і погодження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки органи місцевого самоврядування карпатських областей та їх асоціації.

2. Передбачити у Державній програмі розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки реалізацію таких завдань:

2.1. Забезпечення співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги, реципієнтами яких є організації, що утримуються за кошти державного бюджету в рамках виконання програм транскордонного співробітництва Європейського Союзу відповідно до умов міжнародних договорів України

2.2. Забезпечення на поворотній основі фінансування фінального (балансового) платежу проектів міжнародної технічної допомоги в рамках виконання програм транскордонного співробітництва Європейського Союзу відповідно до умов міжнародних договорів України

2.3. Розвиток прикордонної інфраструктури (будівництво нових пунктів пропуску, розбудова сервісних зон)

2.4. Підтримка великих інфраструктурних транскордонних проектів (по 2 проекти на кожен прикордонну область, відібрані обласними радами і обласними державними адміністраціями)

2.5. Підтримка ініціативи впровадження Макрорегіональної стратегії Європейського Союзу для регіону Карпат.